

บทที่ 1

คำนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ

ประเทศไทยกำลังก้าวเข้าสู่สังคมสูงอายุ จากการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศที่ผ่านมา สังคมไทยได้พัฒนาไปอย่างต่อเนื่อง โดยโครงสร้างประชากรไทย ได้เปลี่ยนไปในปี พ.ศ. 2503 ประชากรไทยที่มี อายุ 60 ปีขึ้นไป มีจำนวน ประมาณ 1.2 ล้านคน และได้เพิ่มจำนวนเป็น ประมาณ 7 ล้านคนในปี พ.ศ. 2548 ซึ่ง เพิ่มขึ้นประมาณ 6 เท่าตัวจากเมื่อประมาณ 45 ปี ก่อน จากการฉายภาพประชากรของประเทศไทย จำนวนประชากร วัยสูงอายุไทยจะเพิ่มขึ้นเป็น 12.4 ล้านคนในปี พ.ศ. 2563 หรือในอีก 15 ปีข้างหน้า ซึ่งเพิ่มขึ้นประมาณ 1.7 เท่าของ ปี พ.ศ. 2548 สัดส่วนของประชากรวัยสูงอายุในประชากรทั้งประเทศในปี พ.ศ. 2548 เท่ากับประมาณร้อยละ 11 และจะกลายเป็น ประมาณร้อยละ 18 ในปี พ.ศ. 2563

ประชากรวัยสูงอายุ มิใช่เป็นปัญหาสำหรับประเทศไทย แต่เป็นปัญหาในระดับโลก เมื่อนับเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ที่ประชากรโลกอายุสูงกว่า 65 ปีจะมีจำนวน มากกว่าประชากรอายุต่ำกว่า 5 ปี

การสูงอายุของประชากรในทุกประเทศ รวมทั้งประเทศไทย จะนำไปสู่ปัญหาเกี่ยวกับโรคภัยไข้เจ็บและการดูแลที่เกี่ยวข้องกับการเพิ่มขึ้นของกลุ่มผู้สูงอายุที่มีอายุสูงกว่า 85 ปี จากการที่ประชากรมีอายุขัยยืนยาวขึ้น การเพิ่มภาระของสังคมในการรักษาความเจ็บป่วยที่เรื้อรัง การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของครอบครัวที่สมาชิกในวัยทำงานจะลดลง ภาระในการดูแลสมาชิกผู้สูงอายุมากขึ้น การบริหารจัดการระบบการประกันสังคม การประกัน สุขภาพ และสวัสดิการสังคมที่สามารถรองรับจำนวนผู้สูงอายุที่มีมากขึ้น รวมถึงปัญหาที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ ตลาดแรงงาน การย้ายถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และความมั่นคงของประเทศ โดยสรุปหัวใจของปัญหาการสูงอายุของประชากรของสังคม คือ จะทำอย่างไรจึงจะทำให้ผู้สูงอายุมีศักยภาพและสมรรถภาพทางร่างกายและจิตใจที่ทำให้อยู่ดีมีสุข มีความมั่นคงในด้านรายได้และสุขภาพหลังการเกษียณ

สำหรับแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวนั้น รัฐบาลและผู้เกี่ยวข้องสามารถกำหนดนโยบายและมาตรการต่างๆขึ้น แต่การกำหนดนโยบายและมาตรการที่มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องมีข้อมูลและการวิเคราะห์ประเด็น ปัญหาอย่างเป็นวิทยาศาสตร์ ในประเทศที่พัฒนาแล้วและได้เข้าสู่สังคมวัยสูงอายุได้มีการศึกษากลุ่มประชากรดังกล่าว โดยมีฐานข้อมูลที่ได้จากวิธีการสำรวจโดยการใช้ตัวอย่างซ้ำ (Panel Survey) โดยเป็นการสำรวจข้ามระยะเวลา (Longitudinal Survey) เช่น Health and Retirement Study (HRS) ในสหรัฐอเมริกาดำเนินการโดย Institute for Social Research, University of Michigan หรือ English Longitudinal Survey on Aging (ELSA) ในอังกฤษดำเนินการสำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

โดย Institute for Fiscal Studies, University College London หรือ Panel Survey on Health, Aging and Retirement in Europe (SHARE) ในสหภาพยุโรป ดำเนินการโดย Institute for Economics and Statistics, University of Mannheim และรวมไปถึง Korea Longitudinal Study of Aging (KLoSA) ในเกาหลี ดำเนินการโดย Korea Institute of Labor และ Ohio State University และในปัจจุบัน ยังมีโครงการที่กำลังเริ่มดำเนินการในประเทศจีน และอินเดีย ได้แก่ โครงการ Chinese Health and Retirement Longitudinal Study (CHARLS) ดำเนินการโดย The China Center for Economic Research (CCER), Peking University และ โครงการ Longitudinal Aging Survey in India (LASI) ดำเนินการโดย Program on the Global Demography of Aging (PGDA), Harvard University การสำรวจด้วยวิธีการดังกล่าวนี้มีข้อดีที่สามารถแสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงในระดับครัวเรือน และบุคคลได้จากการเก็บข้อมูลของครัวเรือนและบุคคลซ้ำกันในทุกรอบของการสำรวจ ข้อมูลที่สำรวจได้ในทุกประเทศจะมีการจัดเก็บเป็น User Files ไว้ในห้องข้อมูล (Data Archive) และใส่ไว้ใน Homepage ของหน่วยงานที่ดำเนินการ เพื่อให้ให้นักวิจัยและนักศึกษาสามารถนำข้อมูลไปศึกษาวิเคราะห์ในระดับลึกได้ รวมทั้งมีการเชื่อมต่อข้อมูลกับฐานข้อมูลของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องซึ่งสามารถนำข้อมูลไปกำหนดหรือปรับปรุงนโยบายและมาตรการได้

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับผู้สูงอายุในประเทศไทยในอดีตที่ผ่านมา ล้วนเป็นการศึกษาวิจัยโดยใช้ข้อมูลภาคตัดขวาง (Cross-sectional Studies) ซึ่งได้แก่ โครงการการสำรวจประชากรสูงอายุในประเทศไทย โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ โครงการการสำรวจสุขภาพประชากรอายุตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไปในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2538 ดำเนินการโดยกระทรวงสาธารณสุข สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข สถาบันวิจัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และสถาบันวิจัยสาธารณสุขไทย มูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ ระหว่างปี พ.ศ. 2538–2539 และโครงการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการบริการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตชนบท จัดทำโดยสถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เพื่อเสนอต่อคณะทำงานสาธารณสุขและการพัฒนาคุณภาพชีวิต สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ภายใต้การสนับสนุนของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

อย่างไรก็ดี ข้อมูลภาคตัดขวางไม่สามารถให้ภาพได้ชัดเจนเท่ากับข้อมูลแบบ Panel ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเปลี่ยนแปลง เช่น กระบวนการเสื่อมวัยของผู้สูงอายุ และที่สำคัญคือข้อมูลแบบ Panel ทำให้เราสามารถแยกผลกระทบของเวลา (Period) อายุ (Age) และรุ่น (Cohort) ที่มีต่อผู้สูงอายุออกจากกันได้

คณะผู้วิจัยจากสำนักวิจัย คณะพัฒนาการเศรษฐกิจ และคณะสถิติประยุกต์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ซึ่งมีประสบการณ์ที่ได้ร่วมโครงการวิจัยด้านการสำรวจโดยใช้ตัวอย่าง

ซ้ำ (Panel Survey) ของธนาคารโลก (World Bank)¹ และร่วมจัดสัมมนาเรื่อง Harmonization on Aging Studies² ได้เห็นความสำคัญของการศึกษาเกี่ยวกับการสูงอายุของประชากรไทยและการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆที่สำคัญทั้งในส่วนของสุขภาพ สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม และการเข้าถึงและใช้ระบบเกื้อหนุนต่างๆ โดยการใช้ฐานข้อมูลแบบ Panel สำหรับการเตรียมการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของประเทศในด้านต่างๆ ดังนี้

(1) ในการกำหนดนโยบายสาธารณะตาม “กรอบยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมสังคมไทยสู่สังคมผู้สูงอายุ” ของหน่วยงานรัฐ เช่น สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กระทรวงการคลัง กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงแรงงาน สำหรับกรอบยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมสังคมไทยสู่สังคมผู้สูงอายุในภาพรวมจะประกอบไปด้วย 8 ด้านคือ การสนับสนุนพฤติกรรมสุขภาพที่เหมาะสมก่อนเข้าสู่วัยสูงอายุ การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตแก่ทุกช่วงวัย การเพิ่มผลิตภาพแรงงาน การส่งเสริมการออมเพื่อสร้างหลักประกันในอนาคตในรูปแบบต่างๆ การพัฒนาระบบการคุ้มครองทางสังคมให้มีคุณภาพและครอบคลุมประชาชนทุกกลุ่มอย่างทั่วถึง การพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการดำรงชีวิตของประชาชนรวมถึงผู้สูงอายุ การฟื้นฟูค่านิยมและประเพณีในการอยู่ร่วมกันของคนต่างวัย และการสนับสนุนผู้สูงอายุทำงาน มีรายได้ และสร้างประโยชน์แก่สังคม

(2) การสร้างโอกาสแก่นักวิจัยไทยได้ศึกษาเปรียบเทียบข้ามประเทศในการสูงอายุของประชากร โดยฐานข้อมูลที่ได้จากการสำรวจโดยใช้ตัวอย่างซ้ำและข้ามเวลา (Longitudinal Panel Study) ร่วมกันนักวิจัยในต่างประเทศได้

คณะผู้วิจัย จึงได้จัดทำแผนงานวิจัยในการสำรวจสุขภาพ การสูงอายุ และการเกษียณในประเทศไทยโดยการใช้ตัวอย่างซ้ำ เพื่อเป็นการนำร่องสำหรับหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องกับการใช้ข้อมูลสามารถนำไปดำเนินการต่อไป แผนงานวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนงบประมาณดำเนินการจากสำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ ประกอบไปด้วย 2 โครงการ คือ โครงการพัฒนาเครื่องมือในการสำรวจ และโครงการนำร่องการสำรวจ

¹ ศูนย์ศึกษาความยากจน คณะพัฒนาการเศรษฐกิจ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ 2005 *โครงการนำร่องการสำรวจเพื่อติดตามภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนโดยวิธีการแบบ Panel Survey* เสนอต่อสำนักงานสถิติแห่งชาติ โครงการความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนาด้านการวิเคราะห์ความยากจนและการติดตามประเมินผล (CDP-PAM) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยการสนับสนุนจากธนาคารโลกและกองทุนอาเซียน

² Conference on “Harmonization of Aging Surveys and Cross-national Studies on Aging” organized by National Institute on Aging in Chiangmai. February 24-27, 2007

1.2 วัตถุประสงค์ในการศึกษา

วัตถุประสงค์ของแผนงานวิจัย มี 2 ประการ คือ

(1) เพื่อพัฒนาเครื่องมือในการสำรวจโดยใช้ตัวอย่างซ้ำ ซึ่งเป็นการออกแบบเครื่องมือและการทดสอบเครื่องมือ ที่เป็นแบบสอบถามใน 7 ด้าน ได้แก่ ลักษณะทางประชากร ครอบครัว และการถือฤกษ์ สุขภาพ การทำงาน รายได้ ทรัพย์สินและหนี้สิน ความคิดเห็นและความพึงพอใจในชีวิต การออกแบบโปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการสร้างฐานข้อมูล ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการสำรวจโครงการเต็มรูปแบบ (Full-scale Panel Survey) ต่อไป

(2) เพื่อนำร่องการสำรวจโดยใช้เครื่องมือที่ได้พัฒนาขึ้นมาตามวัตถุประสงค์ในข้อ (1) ในพื้นที่ตัวอย่าง 2 แห่ง 5 จังหวัด คือ กรุงเทพมหานครและปริมณฑล (นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ) และขอนแก่น เพื่อการเตรียมความพร้อมในการสำรวจโดยใช้ตัวอย่างซ้ำอย่างเต็มรูปแบบต่อไป

(3) เพื่อศึกษาวิเคราะห์สภาพการพัฒนาศาสนาสุขภาพ การเกษียณอายุของไทย โดยใช้ข้อมูลจากการนำร่องสำรวจ เพื่อเป็นพื้นฐานนำไปสู่การศึกษาเปรียบเทียบกับสภาพการณ์ในต่างประเทศ โดยนักวิชาการหรือนักวิจัยไทย

1.3 ขอบเขตในการศึกษา

แผนงานวิจัยนี้ ประกอบด้วย 2 โครงการ คือ โครงการพัฒนาเครื่องมือในการสำรวจ และโครงการสำรวจนำร่อง ขอบเขตในการศึกษาใน 2 โครงการมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

(1) ขอบเขตในการศึกษาของโครงการพัฒนาเครื่องมือในการสำรวจนั้น เป็นการพัฒนาแบบสอบถามที่ปรับใช้จากแบบสอบถามของโครงการ Korea Longitudinal Study on Aging (KLoSA) และโครงการ Chinese Health and Retirement Longitudinal Study (CHARLS)

(2) สำหรับโครงการสำรวจนำร่องนั้น ขอบเขตของการสำรวจจะอยู่ใน 2 พื้นที่ คือ เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล (ได้แก่ นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ) และจังหวัดขอนแก่น โดยสุ่มครัวเรือนตัวอย่างจากพื้นที่ทั้งสองแห่ง จำนวน 1,500 ครัวเรือน จากนั้น จะสุ่มสมาชิกในครัวเรือนตัวอย่างที่มีอายุตั้งแต่ 45 ปีขึ้นไป จำนวน 1 คน เพื่อสัมภาษณ์ด้วยแบบสอบถามสมาชิกในครัวเรือนตัวอย่างที่ให้สัมภาษณ์ จะถูกกำหนดเป็นกลุ่มตัวอย่างที่จะถูกสัมภาษณ์ในรอบสำรวจต่อไป

1.4 ประโยชน์ของการศึกษา

ประโยชน์ของการศึกษาของแผนงานวิจัยนี้ สามารถนำไปสู่การศึกษาถึงสถานภาพและความสัมพันธ์ทางสุขภาพ เศรษฐกิจ สังคม และครอบครัวของผู้สูงอายุของไทย และการศึกษาเชิงเปรียบเทียบกับสถานภาพของผู้สูงอายุในต่างประเทศที่มีการดำเนินการในลักษณะเดียวกันได้ และ

กล่าวได้ว่าแผนงานวิจัยนี้เป็นการสร้างนวัตกรรมในการออกแบบสำรวจเก็บข้อมูลที่เป็นสหสาขาวิชา (Interdisciplinarity) ที่เป็นการเปรียบเทียบข้ามประเทศ (Cross-national comparability) และเป็นการข้ามเวลา (Longitudinality) เพราะในการศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุและผลกระทบของคุณภาพชีวิตต่อกระบวนการสูงอายุของผู้สูงอายุไทยจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลที่มีคุณลักษณะดังกล่าว ด้วยเหตุผล ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลที่เป็นสหสาขาวิชา (Interdisciplinary data): เนื่องจากการสูงอายุของสังคมมีลักษณะที่เกี่ยวข้องกับหลายมิติ เช่น การเกษียณและสุขภาพ หรือ ปัจจัยทางการเงินและสุขภาพที่กำหนดการเกิดโครงการประกันที่เกี่ยวข้องกับความพิการของผู้สูงอายุ ในการเผชิญกับความท้าทายในการกำหนดนโยบายสาธารณะของการสูงอายุของสังคมไทย เราต้องเข้าใจถึงความสัมพันธ์อันซับซ้อนระหว่างปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม สุขภาพ และจิตวิทยาที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับกลไกที่ผ่านทางมาตรการนโยบาย เช่น การปฏิรูประบบบำนาญ การปรับปรุงองค์กรใหม่ด้านการรักษาพยาบาล และการปรับโครงสร้างตลาดแรงงานที่มีผลกระทบต่อประชากรผู้สูงอายุ เราอาจจะมีข้อมูลที่แสดงให้เห็นว่าผู้ที่มีรายได้สูงหรือร่ำรวยนั้น โดยเฉลี่ยแล้วมักจะมีสุขภาพที่แข็งแรงและอายุยืนยาวกว่าผู้ที่ยากจน แต่เราไม่มีความเข้าใจอย่างถ่องแท้ว่า ปรากฏการณ์นี้เกิดจากช่องทางอะไรและนโยบายมีผลกระทบต่อช่องทางนี้อย่างไร
2. ข้อมูลข้ามเวลา (Longitudinal data): เนื่องจากการสูงอายุจะเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมหรือเหตุการณ์ต่างๆมากมายที่ โดยธรรมชาติแล้ว มีการเปลี่ยนแปลง เช่น บำเหน็จบำนาญในปัจจุบันหรือประโยชน์ที่ได้รับจากการประกันสังคม โดยทั่วไปจะขึ้นอยู่กับประวัติด้านรายได้ที่ผู้สูงอายุได้รับในอดีต สุขภาพในปัจจุบันของผู้สูงอายุขึ้นอยู่กับพฤติกรรมหรือเหตุการณ์ด้านสุขภาพในอดีต ความมั่งคั่ง (Wealth) เป็นผลมาจากการสะสมเงินออมและการตัดสินใจลงทุนในอดีต ซึ่งในขณะที่เดียวกัน ก็ส่งผลต่อความคาดหวังเกี่ยวกับอนาคต ถ้าไม่มีข้อมูลข้ามเวลาหรือเมื่อเวลาเปลี่ยนแปลงไปเราก็จะไม่สามารถแยกแยะระหว่างผลกระทบจากปัจจัยอายุและจากกลุ่มที่ศึกษา (Age and cohort effects) กล่าวคือ การได้ข้อมูลเกี่ยวกับความแตกต่าง เช่น ทางด้านสุขภาพ รายได้ หรือความมั่งคั่งระหว่างบุคคลที่มีอายุต่างกัน ไม่สามารถทำให้เราแน่ใจได้ว่า ความแตกต่างนี้เกิดขึ้นจากอายุหรือจากข้อเท็จจริงที่ว่าคนอายุน้อยมีวิถีทางด้านดังกล่าวแตกต่างจากคนที่มีอายุมากกว่า อันมีสาเหตุจากประสบการณ์ชีวิตที่แตกต่างกันจากการเป็นคนต่างรุ่นกัน (Different generations)
3. ข้อมูลที่เปรียบเทียบข้ามประเทศ (Internationally comparative data): เราจำเป็นต้องมีข้อมูลที่เปรียบเทียบข้ามประเทศได้เพื่อใช้ประโยชน์จากความหลากหลายในนโยบาย สถาบัน และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการสูงอายุ ที่มีอยู่ในประเทศต่างๆ ที่เราสามารถนำมาพิจารณาประยุกต์ใช้ในความท้าทายด้านนโยบายเกี่ยวกับผู้สูงอายุในประเทศของเราได้

นอกจากนั้น คณะผู้วิจัยได้พิจารณาถึงประโยชน์ด้านอื่น โดยเฉพาะการสร้างประสบการณ์แก่นักวิจัยไทย เพื่อเตรียมความพร้อมในการดำเนินการสำรวจในระดับชาติต่อไป ดังนี้

1. การสำรวจโดยการใช้ตัวอย่างซ้ำ (Panel survey) หรือการสำรวจข้ามเวลาโดยการใช้ตัวอย่างซ้ำ (Longitudinal panel survey) ซึ่งเป็นการสำรวจเพื่อรวบรวมข้อมูลจากตัวอย่างที่ซ้ำกันในทุกรอบการสำรวจ ทำให้ได้ข้อมูลจากตัวอย่างครัวเรือนเดียวกันและ/หรือบุคคลคนเดียวกันตามรอบการสำรวจและจำนวนปีที่มีการสำรวจ โดยอาศัยเทคนิคในการรักษาตัวอย่างเดิมให้พร้อมมือตอบแบบสัมภาษณ์ในทุกรอบสำรวจ หรือการทดแทนตัวอย่างเดิมที่ขาดหายไป หรือเทคนิคในการสัมภาษณ์และการจัดการข้อมูลด้วยเครื่องมือที่ใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ หรือเทคนิคทางสถิติวิเคราะห์ที่เหมาะสมกับข้อมูลที่เป็นแบบ Panel and time series ในระดับครัวเรือนและบุคคล
2. การสร้างฐานข้อมูลในห้องข้อมูล (Data archive) ที่นักวิชาการในสาขาต่างๆสามารถนำไปสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการสูงอายุของประชากรไทยในประเด็นทางวิชาการได้
3. การเตรียมความพร้อมในการวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นแบบ Panel ในระดับครัวเรือนและกลุ่มบุคคล (Cohort) ในลักษณะของสหสาขาวิชาแก่นักวิจัยไทย ถึงแม้ว่าข้อมูลจากการสำรวจนำร่องของแผนงานนี้จะยังไม่สามารถนำไปใช้วิเคราะห์ให้เห็นการเปลี่ยนแปลงของการสูงอายุได้ เนื่องจากเป็นการสำรวจข้อมูลในรอบเดียว ซึ่งข้อมูลที่ได้อีกก็เป็นเพียงข้อมูลภาคตัดขวาง (Cross-sectional data) เท่านั้น นอกจากนี้ข้อมูลที่ได้ก็เป็นเพียงข้อมูลจากการสัมภาษณ์บุคคลที่อายุ 45 ปีขึ้นไป 1 คนที่เป็นสมาชิกในครัวเรือนตัวอย่าง 1,500 ครัวเรือนที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล และจังหวัดขอนแก่นเท่านั้น

1.5 องค์ประกอบของการศึกษา

รายงานการวิจัยของแผนงานนี้จะนำเสนอรายละเอียดไว้ เป็น 6 บท โดยบทที่ 1 เป็นคำนำที่แสดงให้เห็นถึงความเป็นมาและความสำคัญของการศึกษา วัตถุประสงค์ ขอบเขต และประโยชน์ของการศึกษา บทที่ 2 จะเป็นการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ในขณะที่ บทที่ 3 จะนำเสนอระเบียบวิธีวิจัยเกี่ยวกับกรอบแนวคิดและวิธีการวิจัย รวมไปถึงแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา ส่วนบทที่ 4 และ 5 จะเป็นการนำเสนอผลการศึกษาที่เป็นด้านเทคนิคของการพัฒนาเครื่องมือและการสำรวจนำร่อง และผลการศึกษาโดยใช้ข้อมูลที่รวบรวมมาได้ ตามลำดับ สำหรับในบทสุดท้าย คือ บทที่ 6 จะเป็นการสรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะจากการศึกษา